

CYKL OBIĘGU SUROWCÓW W GOSPODARCE O OBIĘGU ZAMKNIĘTYM

Do wdrożenia GOZ potrzebujemy ciągłej inwestycji w wiedzę i umiejętności polskich specjalistów, rozwoju nowych technologii oraz gromadzenia wiarygodnych informacji i danych. Niezbędne są też nowe przepisy i poparcie społeczne dla zmian. Wdrożenie do polskiego systemu prawnego uzgodnionych na poziomie UE regulacji dotyczących GOZ to tylko część prac, w procesie przekształcania polskiej gospodarki w gospodarkę o obiegu zamkniętym. Aby skutecznie przeprowadzić planowaną transformację, niezbędne będzie również opracowanie programu wprowadzenia koncepcji GOZ, którego zakres wynikać będzie ze specyficznych uwarunkowań na poziomie każdej gminy.

1

POZYSKIWANIE SUROWCÓW

Polska gospodarka w wysokim stopniu uzależniona jest od dostaw surowców z zagranicy. Sprowadzamy niemal połowę z ponad 140 rodzajów wykorzystywanych surowców mineralnych i ich związków. Dostawy z zagranicy pokrywają co najmniej 50% krajowego zapotrzebowania dla kilkunastu z nich. Niekiedy sprowadzamy surowce, których w Polsce mamy pod dostatkiem. Przykładem jest recyklat, czyli zmieszany plastik np. ze zużytych butelek. Obecnie kosztuje on 1350-1400 euro za tonę, prawie dwa razy więcej niż jesienią 2020 r. i ponad 20 proc. więcej niż nowy granulat tworzywa z rafinerii. Pozyskujemy go głównie z zagranicy, gdyż polskie butelki PET za rzadko trafiają do recyklingu.

PROJEKTOWANIE

Początkiem każdej usługi lub produktu jest projekt. Na tym etapie projektanci podejmują decyzje, które przesądzą o tym, w jaki sposób usługa czy produkt będą oddziaływały na ludzi i środowisko na każdym etapie cyklu życia, czyli: w momencie pozyskania surowców, podczas procesu produkcji, w trakcie użytkowania przedmiotu oraz po wycofaniu produktu z użycia. Decyzje podjęte na etapie projektowania determinują średnio 80% wielkości śladu środowiskowego, który będzie powodowany przez wyrób. Z efektów wprowadzenia dodatkowych wymagań projektowych skorzystać mogą oprócz konsumentów również przedsiębiorcy, ponieważ pobudzenie działań biznesu w zakresie ulepszania, przerabiania i odnawiania produktów może przynieść części europejskich sektorów produkcyjnych oszczędności na materiałach w wysokości 410-490 mld euro netto rocznie do 2025 r.

2

PRODUKCJA ORAZ PONOWNE WYTWARZANIE

3

Aż 31% zapytanych europejskich przedsiębiorców wskazało, że udział kosztów materiałów wynosił 30-49% całkowitego kosztu firmy, a 24% przedsiębiorców przyznało, że koszt materiałów stanowił co najmniej 50% kosztów przedsiębiorstwa. Świadomość realiów rynkowych i struktury kosztów powoduje, że przedsiębiorcy wyznaczają cele zmierzające do wzrostu efektywności wykorzystywanych materiałów oraz innych kosztotwórczych zasobów (np. energii elektrycznej, paliw, wody). Polityka firmy, której celem jest zwiększenie efektywności organizacji, jest realizowana m.in. za pomocą zestandaryzowanych systemów zarządzania środowiskowego, takich jak ISO 14001 czy EMAS. Jedną ze słabych stron współczesnego przemysłu jest jego duże uzależnienie od dostępu do surowców pierwotnych. Zgodnie z założeniami GOZ zakłady mają oprzeć produkcję, po pierwsze, na już krążących w obiegu gospodarczym, wycofanych z użytku produktach i ich komponentach, a po drugie, na wykorzystywaniu surowców wtórnych. Powstające zaś w zakładach odpady mają być traktowane jak materiał, który można użyć na miejscu lub z łatwością przekazać na potrzeby produkcji innemu przedsiębiorstwu.

DYSTRYBUCJA

Jednym z głównych wyzwań stojących obecnie przed sektorem rolno-spożywczym, nie tylko w UE, ale i na całym świecie, jest potrzeba wyżywienia rosnącej populacji ludzkiej, której liczebność zgodnie z przewidywaniami zwiększy się do 2050 r. z obecnych 7,2 mld do 9,1 mld ludzi. Według najnowszych szacunków w Polsce marnuje się rocznie prawie 5 mln (4 840 946) ton żywności. Za znaczną większość - 60 proc. - wyrzucanego jedzenia odpowiedzialni są konsumenci z gospodarstw domowych. Wynika z nich, że statystyczny Polak marnuje rocznie 247 kg żywności, co plasuje nasz kraj na wysokim, ale niechlubnym piątym miejscu w UE. We Wspólnocie średnia wynosi 173 kg. Najczęściej wyrzucane jest pieczywo, owoce i wędliny.

4

5

KONSUMPCJA

Ponieważ tempo wzrostu gospodarczego jest uzależnione od rosnącego poziomu konsumpcji dóbr i usług w gospodarstwach domowych oraz w instytucjach rządowych i samorządowych, jednym z elementów polityki kolejnych rządów RP jest zachęcanie Polaków do zwiększania wydatków konsumpcyjnych. W Polsce obecny poziom konsumpcji w przeliczeniu na jednego mieszkańca wywołuje tzw. ślad ekologiczny, który dwukrotnie przekracza zdolność Ziemi do dostarczenia zasobów i wchłaniania zanieczyszczeń.

Infografika opracowana w ramach projektu "Śmieć przykładem".

Zadanie współfinansowane ze środków z budżetu Województwa Mazowieckiego

Źródło:

https://www.oneplanetnetwork.org/sites/default/files/polska_droga_do_goz_igoz1.pdf

Mazowsze.
serce Polski